

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

Rruga Naim Frashëri Nr 37, Tiranë, ALBANIA

**PROGRAMI I ZHVILLIMIT PROFESIONAL PËR EFEKT MARRJEN E
SHKALLËVE TË KUALIFIKIMIT TË MËSUESVE TË LËNDËS
“FILOZOFI”**

1) HYRJE

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të filozofisë është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Instituti i Zhvillimit të Arsimit – IZHA, për t’u ardhur në ndihmë të gjitha Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit të rretheve, si dhe të gjithë mësuesve të lëndës së filozofisë për t’u përgatitur për testimin kombëtar për marrjen e shkallëve të kualifikimit.

Programi është zhvilluar duke iu përgjigjur kërkesave që MASH-i ka vendosur për mësuesit që kualifikohen. Programi është hartuar duke mbajtur parasysh se fushat kryesore në të cilat testohen njohuritë dhe aftësitë e mësuesve janë:

- dokumentet zyrtare¹ të cilat kanë të bëjnë me veprimtarinë mësimore – edukative të mësuesve;
- programet përkatëse lëndore;
- aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie në përgjithësi si dhe të lëndës së filozofisë në veçanti;
- përmbajtjen shkencore të lëndës së filozofisë sipas programeve lëndore përkatëse.

2) QËLLIMI I PROGRAMIT

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të filozofisë është hartuar për të mbështetur dhe nxitur zhvillimin profesional të tyre. Programi është hartuar nga grupi i punës duke mbajtur parasysh përmbushjen e dy qëllimeve kryesore:

¹ Është fjala për të gjitha dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MASH që zbatohen në shkollë duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

- *Së pari*, të ofrohet si një program orientues për t'u ardhur në ndihmë Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit të rretheve si dhe të gjithë mësuesve të lëndës së filozofisë së arsimit parauniversitar për të realizuar veprimtaritë kualifikuese dhe trajnuese në bazë rrethi. Në këtë aspekt programi mund të plotësohet nga DAR/ZA-të përkatëse, sipas kushteve dhe mundësive konkrete.
- *Së dyti*, ai të ofrohet si një program i detyruar, veçanërisht për mësuesit që këtë vit do të marrin shkallët e kualifikimit, në mënyrë që ata të realizojnë një përgatitje gjithëvjetoare, për të përballuar me sukses kërkesat që ka testimi kombëtar për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit.

Programi synon:

- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për njohjen dhe zbatimin e legjislacionit arsimor e në mënyrë të veçantë të risive më të fundit të reformës arsimore.
- Rritjen e aftësive dhe kompetencave profesionale të kuadrit mësimdhënës, për të ndikuar drejtpërdrejtë në rritjen e efektivitetit të procesit mësimor, drejt një mësimdhënieje të suksesshme.
- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për domosdoshmërinë e njohjes së koncepteve bazë dhe ligjësive shkencore të lëndës si dhe të zbatimit të tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe të klasës ku japin mësim.
- Realizimin në praktikë nëpërmjet demonstrimit konkret të aftësive të fituara, e në mënyrë të veçantë nëpërmjet vlerësimit të arritjeve përmes testimit.

3) PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të filozofisë është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër, për të cilat testohen mësuesit. Për secilën fushë janë renditur njohuritë dhe aftësitë bazë që duhet të zotërojnë mësuesi i lëndës së filozofisë që të përmbushë me sukses rubrikat e testimit.

Programi është ndërtuar duke patur si pikënisje standardet bazë të përgjithshme të mësuesit si dhe në standardet e mësuesit të lëndës së filozofisë. Përshkallëzimi i kompetencave profesionale që lidhen me secilën fushë të testimit do ta ndihmojnë mësuesin që të identifikojë nevojat e tij si dhe çështjet në të cilat duhet të thellohet më shumë.

Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Sipas këtij formati, për secilën fushë prezantohen kompetencat që mësuesit duhet të zotërojnë në fushën e njohurive dhe aftësive si dhe literatura

përkatëse rekomanduese që u vjen në ndihmë për zotërimin e këtyre kompetencave.

PËRMBAJTJA E PROGRAMIT	
Fusha : Dokumentet zyrtare	
Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë të...	Literatura
<ul style="list-style-type: none"> • dallojë pjesët e dokumentacionit që lidhen me mësimdhënien nga ato që lidhen me procesin edukativ; • shprehë qëndrim kritik ndaj hapësirës që ky dokumentacion lë në dispozicion të tij për orët e lira. <p>- Realizimi i këtyre objektivave presupozon njohjen nga mësuesit të dokumentacionit shkollor, në mënyrë të veçantë të <i>ligjit për sistemin arsimor parauniversitar dhe dispozitat normative për arsimin parauniversitar.</i></p> <p>- Në kuadrin e reformës arsimore dhe zbatimit të saj është shumë e rëndësishme mënyra e zbatimit të dy udhëzimeve <i>"Për hartimin e objektivave të arritjeve të nxënësve" si dhe "Për zhvillimin e orëve të lira"</i>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dispozitat Normative për arsimin parauniversitar (DN). • Të drejtat e nxënësve (Neni 21) • Qeveria e nxënësve (Neni 37) • Mësuesi, të drejtat e detyrat (Nenet 43,44,45) • Organet kolegjiale në shkollë (Nenet 51, 53, 54) • Udhëzimi Nr. 49, dt. 27.12.2006 i MASH "Për hartimin e objektivave të arritjeve të nxënësve". • Udhëzimi Nr.38 , dt.09.10.2007 i MASH "Për zhvillimin e orëve të lira në shkollë". • Udhëzimi Nr. 35, dt.09.10.2007 i MASH "Për lirinë e mësuesit për orët mësimore të parashikuara në programin lëndor" • Udhëzimi Nr. 37, dt.09.10.2007 i MASH "Për paraqitjen e personelit të shkollës në mjediset shkollore" • Udhëzimi i MASH Nr. 17, datë 29.06.2010 "Për strukturën dhe planet mësimore në Arsimin Parauniversitar për vitin shkollor 2010-2011". • Udhëzimi Nr. 21, datë 23.07.2010 "Për normat e punës mësimore edukative dhe numrin e nxënësve për klasë në institucionet e Arsimin Parauniversitar". • Udhëzimi i MASH, Nr. 26 datë 10.08.2010 "Për mbarëvajtjen e punës mësimore edukative në sistemin e Arsimin Parauniversitar në vitin shkollor 2010-1011. • Udhëzimi i Alterteksit 2010-2011 • Rregulloren Nr 4998, datë 27.07.2010 për vlerësimin e nxënësit në gjimnaz • "Kualifikimi i mësuesve – Teste 2008, 2009 2010", IKT

Fusha : Programet lëndore

Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë të...	Literatura
<ul style="list-style-type: none"> • zhvillojë dhe të përdorë kurrikula që i inkurajojnë nxënësit të kërkojnë, pyesin dhe interpretojnë idetë nga këndvështrime të ndryshme; • vlerësojë burime të ndryshme të mësimdhënies dhe materialet kurrikulare që ndihmojnë në prezantimin në mënyrë sa më të qartë dhe të dobishme të ideve dhe koncepteve. <p>-Mësuesi thëllon të kuptuarit rreth:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koncepteve kryesore dhe proceset e kërkimit shkencor që janë bazë e lëndëve që jep në shkollë; <p>-Synime të përgjithshme të kurrikulës në bazë shkolle:</p> <p>Kërkesat ndaj mësuesit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Njohja me nevojat e nxënësve në fushën e të nxënit; • Njohja me nevojat personale etj.	<ul style="list-style-type: none"> • Programi i lëndës filozofi • Standardet e nxënies për gjimnazin - IKT, 2009. • Udhëzues për kurrikulën e gjimnazit - IZHA 2010

Fusha : Aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie

Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë të...	Literatura
<ul style="list-style-type: none"> • shfaqë kuptueshmëri të plotë për konceptet kryesore, debatet, proceset e kërkimit shkencor dhe metodat e njohjes që janë bazë e lëndëve që jep në shkollë; • përdorë një sërë strategjish dhe metodash të përshtatshme, duke nxitur barazinë dhe gjithëpërfshirjen e nxënësve; • përdorë pikëpamje dhe metoda të ndryshme kërkimi në procesin e mësimdhënies; • krijojë përvoja të ndryshme ndërdisiplinore që i lejojnë nxënësit të integrojnë njohuritë,	<ul style="list-style-type: none"> • “Mësimdhënia me në qendër nxënësin” QTKA, 2005 f. 9-25; 29-32; 48-59; 68-71; 123-128. • Buletini “Lëndët shoqërore në fokus të ndryshimeve kurrikulare” Tiranë, 2006: f. 46-55; 56-61. • Metodatat ndërvepruese të mësimin - IKT, 2008; • Braktisja e fshehtë : Objektivat minimalë të domosdoshëm për nxënësin - Tiranë, 2007; • Si t'i hartojmë objektivat e arritjeve të

<p>aftësitë dhe metodat e kërkimit nga fusha të ndryshme.</p> <p><u>-Mësuesi thellon të kuptuarit rreth:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • metodave dhe teknikave të ndryshme që përdoren në procesin e mësimdhënies; • hartimit të objektivave të arritjes; • ditarit dhe elementëve të tij; • planifikimit të mësimdhënies duke iu përgjigjur interesave të nxënësve; • kërkesave për vlerësimin e arritjeve të nxënësve, duke përdorur teknikat dhe instrumentet e diagnostikimit dhe të vlerësimit; • administrimit me efektivitet të të mësuarit të individëve, grupeve dhe të gjitha klasave, duke ndryshuar mësimdhënien në përshtatje me fazat e mësimin dhe me nevojat e nxënësve. 	<p>nxënësve: Filozofi, njohuri për shoqërinë. - IKT, 2008;</p>
--	--

Fusha : Përmbajtja shkencore e lëndës

<p>Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë të...</p>	<p>Literatura</p>
--	--------------------------

<ul style="list-style-type: none"> • ndihmojë nxënësit të përdorin koncepte kyçe si koha, hapësira, shkakësia, ndërjegjësia, e pandërgjegjshmja, gjuha, racionalja, irracionalja, gjykimi, e vërteta, liria, vdekja, personi, e drejta, shteti, antropologjia, nihilizmi, morali, feja, arti, puna, ekzistenca, logjika dhe matematika, të kuptuarit, teoria, përvoja, shkenca, puna, ndryshimi, konflikti dhe ndërlikimi për të shpjeguar, analizuar dhe treguar lidhjet midis modeleve të ndryshme historike dhe vazhdueshmërisë; • ndihmojë nxënësit të analizojnë pikëpamjet e filozofëve të ndryshëm për këto koncepte dhe të shprehin qëndrimet e veta ndaj tyre; 	<ul style="list-style-type: none"> • Teksti i nxënësit “Hyrje në filozofi.” • Habia filozofike • Filozofia dhe problemet • Fjalori filozofik
---	--

- t'u japë mundësi nxënësve të njohin dhe përshkruajnë periudhat historike të filozofisë, të analizojnë mendime të filozofëve të ndryshëm në këto periudha duke përfshirë zhvillimin e kulturave dhe qytetërimeve që nga antikiteti deri në ditët tona;
- drejtojë nxënësit në përdorimin e proceseve të tilla si te kërkimi historik kritik për të rindërtuar dhe interpretuar të kaluarën, si p.sh., të përdorin burime të ndryshme dhe të kontrollojnë vërtetësinë e tyre, t'i vlerësojnë këto procese, të kërkojnë për rastësinë dhe të bëjnë dallimin midis ngjarjeve dhe zhvillimeve që janë domethënëse dhe atyre që janë të palogjikshme;
- mbështetë nxënësit në kuptimin dhe përdorimin e koncepteve, teorive dhe parimeve lidhur me njohjen njerëzore, zhvillimin shoqëror dhe personal si dhe me rritjen e ndryshimin;
- t'i bëjë nxënësit të marrin parasysh se si faktorë të tillë si memoria, të menduarit, besimet, emocionet, personaliteti, perceptimet, sjellja dhe aftësitë ndikojnë në veprimet dhe vendimet e njerëzve në momente të caktuara.